

Erlendsson (FP):

Vi er jo ikke uvante med i fremskridtspartiet, at visse partier får en slags tåge for øjnene, når de skal læse vore forslag, en rød tåge måske, men jeg er dog forbavset over, at venstres ordfører, hr. Jacob Sørensen, kunne blande to begreber sådan sammen, som også disse andre partier, jeg netop hentydede til, har gjort det, nemlig at sidestille offentlig børnetandpleje med skoletandpleje, at tro, at der ikke kan være nogen offentlig børnetandpleje, uden at den skal foregå på skoletandklinikker, og jeg vil gerne sige med det samme, at vort forslag betyder ikke en nedlæggelse af den offentlige børnetandpleje, men en udbygning af den; det vil man kunne få at se, hvis man virkelig vil læse vort forslag igennem.

Nu skal en førstebehandling af et lovforslag jo beskæftige sig med de principielle linjer i forslaget ifølge forretningsordenens § 11, og det er så meget mere fristende at gøre det i dag, hvor vi har to forslag, som ligger tæt op ad hinanden, og som på en meget tydelig måde viser, hvori den principielle forskel mellem venstres og fremskridtspartiets holdning til løsningen af økonomiske og sociale problemer består.

Indstillingen hos venstre som hos folketingets øvrige partier har været, at hvis der i samfundet opstår et nyt behov, eller hvis der er et andet hidtil udækket behov, som med rimelighed bør tilfredsstilles, så oprettes der nye institutioner, i stedet for at man forinden med opmærksomhed og grundighed studerer de allerede foreliggende muligheder og udnytter disse. Det gælder også for børnetandplejen. De muligheder, der fandtes i udnyttelsen af det vidtforgrene net af praktiserende tandlæger, så man helt bort fra. Man oprettede i stedet de meget kostbare skoletandklinikker, og nu står man over for det problem, som afspejles i venstres forslag, at en række kommuner prøver at komme uden om loven, fordi man indser, at hvis den offentlige børnetandpleje skal tilfredsstilles gennem den hidtil gældende lov, vil det pålægge kommunerne meget store økonomiske byrder, medens kommunerne selv mener at kunne gøre det billigere og lige så godt på en anden måde, nemlig ved at gøre brug af de praktiserende tandlæger. Der peges yderligere i bemærkningerne til venstres forslag på, at hvis man skulle

oprette skoletandklinikker også i de resterende kommuner, så vil den voksne befolknings mulighed for at få tandpleje forringes, fordi grundlaget for de praktiserende tandlægers virke i mange kommuner bliver formindsket, når børnetandplejen eller behandlingen af tænder hos ungdommen op til 16 årsalderen og måske senere endnu blev henlagt til skoletandklinikkerne. Nu har venstre sin del af ansvaret for denne udvikling. Partiet venstre var med til at vedtage børnetandplejeloven og give den den udbygning, som det nu vil prøve at bøde på gennem sit lovforslag om ændring af loven.

Hr. Bertel Haarder, som er tilsluttet partiet venstre, har i en meget grundig analyse og på instruktiv måde gjort opmærksom på det håndfaste begreb, der hedder institutionernes tyranni. Han har, som alle ved, skrevet en meget læst bog om dette emne, der netop hedder „Institutionernes tyranni“. Han er ikke den første, der har gjort opmærksom på denne magtfaktor, der beslaglægger en stadig større del af nationalproduktet. Det har den engelske professor Parkinson gjort på en meget vittig måde før hr. Bertel Haarder, og det har professor Dieh med bogen „Den herskende klasse“ og undertitlen „En kritisk analyse af social udbygning og midlerne imod den“ også gjort, men lad mig nøjes med at citere hr. Bertel Haarder, der i sin bog, som jeg nys nævnte; på side 30 skriver om behovene på institutionerne, der bestandig vil blive tilgodeset på bekostning af behovene uden for institutionerne takket være planlæggerens snæversyn, og her er der tale om en lov, som hr. Bertel Haarder benævner „snæversynsloven“. På side 30 skriver hr. Bertel Haarder:

„Da behovene er ubegrænsede alle steder, og da de offentlige planlæggere fortrinsvis er sagkyndige på institutionsområdet, så er det kun naturligt, at politikerne især beskæftiger sig med behovene på institutionerne.“

Hr. Bertel Haarder gør endvidere opmærksom på, at politik er at vælge, men politikerne må vide, hvad der er at vælge imellem. De får deres rådgivere fra institutionerne, og disses ætlinge er opøvet i medmenneskelighed og har en forædlet sans for de ubegrænsede behov, der kan registreres også på institutionerne. De er samtidig stærkt forenelige med rådgivernes egne behov, og da behovene uden for institutio-